

Forskning. Framsteg. Hopp.

En skrift om Hjärt-Lungfondens
arbete för svensk forskning

Hjärtsjukdom. Vår tids stora folksjukdom.

I Sverige lider över en miljon människor av hjärt-kärlsjukdom. Fyra av tio dör också i en sådan sjukdom och allra störst är risken att dö i hjärtinfarkt. Varje kvart drabbas någon och varje timme dör någon i akut hjärtinfarkt i Sverige. Ingen annan sjukdom dödar så många i Sverige som hjärtsjukdom.

Hjärt-kärlsjukdom är ett stort problem i hela världen. Totalt dör varje år 17 miljoner människor i hjärt-kärlsjukdom världen över. Det motsvarar 29 procent av alla dödsfall och gör hjärt-kärlsjukdom till den dödligaste åkomman även globalt.

Hjärt-Lungfonden samlar in och fördelar pengar till forskning samt informerar om hjärt- och lungsjukdom. Vår vision är att besegra dessa sjukdomar på samma sätt som vi en gång besegrade tuberkulosen som folksjukdom i Sverige.

En mycket stor del av den oberoende hjärtforskningen i Sverige bekostas av Hjärt-Lungfonden. Det är tack vare gåvor från Hjärt-Lungfondens givare som vi kan bedriva forskning på hög nivå i vårt land. För varje hundralapp som skänks till Hjärt-Lungfonden går hela 85 kronor till ändamålet.

Vårt mål är bland annat att vi med mer forskning ska kunna halvera dödstalen i akut hjärtinfarkt och därmed rädda fler än 5 000 liv om året.

Forskning är viktigt. Din gåva gör skillnad!

” Jag sprattlade med benen för att försöka hålla mig vid liv.

Det var en vanlig dag. Jag kände mig väldigt trött men satt ändå vid datorn och jobbade. Plötsligt föll armarna ner från bordet och jag mådde illa. Inne i badrummet föll jag ihop på golvet och förstod att jag hade fått en hjärtinfarkt.

Som tur var hade jag mobilen och kunde ringa min fru. I väntan på ambulansen försökte jag behålla medvetandet genom att sprattla med benen - annars dör jag tänkte jag!

Jag kom snabbt in på sjukhuset. Där kunde läkarna rädda mig med en så kallad ballongvidgning. Det är ett av hjärtforskningens många framsteg på senare år och det räddade mitt liv.

Dan, som fick hjärtinfarkt vid 56 års ålder

Snart kan vi förutse vem som kommer att drabbas.

För bara några år sedan kunde vi inte rädda lika många av alla dem som drabbades av akut hjärtinfarkt. Idag klarar sig faktiskt de flesta om de kommer in till sjukhus i tid.

Vi kan dock fortfarande inte riktigt förklara varför vissa drabbas av hjärtinfarkt medan andra klarar sig. Men forskningen om vår tids stora folksjukdom går snabbt framåt, och snart hoppas vi kunna förutsäga vem som löper större risk än andra att drabbas.

Om forskningen kan lära oss förutsäga vem som är i riskzonen för hjärtinfarkt och också kunna motverka själva sjukdomen så skulle det innebära ett stort genombrott. Våra möjligheter att förebygga och minska dödligheten i denna farliga sjukdom skulle ändras dramatiskt.

Jan Nilsson är forskare och överläkare vid Skånes universitetssjukhus i Malmö och ordförande i Hjärt-Lungfondens Forskningsråd.

” Leopolds hjärta hade flera allvarliga fel. Idag lever han ett helt normalt liv.

Mitt barnbarn Leopold är snart två år och kan idag leva ett helt normalt liv.

Ett ärr på bröstet är det enda synliga spåret av hans medfödda hjärtsjukdom och den svåra hjärtoperation han fick gå igenom.

Leopold hade flera allvarliga fel på sitt hjärta och läkarna arbetade länge med operationen. De gjorde en fantastisk insats - och det var en fasansfull väntan för oss anhöriga innan vi förstod att Leopold skulle få leva och bli helt frisk igen.

Tack vare forskningens framsteg kunde Leopolds hjärtfel upptäckas tidigt och de komplicerade ingreppen genomföras. Det var helt avgörande för att hans liv skulle kunna räddas och för att han idag kan leva ett fullgott liv.

Ingvar, morfar till ett hjärtebarn

Tänk om vi kunde hitta alla allvarliga hjärtfel redan i fosterstadiet.

Forskningen kring barnhjärtan har gjort dramatiska framsteg de senaste decennierna. Kirurgerna lär sig att operera allt mer komplicerade fall med allt bättre resultat, även på lång sikt. Även till exempel hjärt-lungmaskinen utvecklas hela tiden.

För tio, femton år sedan fick många barn med de svåraste hjärtfelen läggas åt sidan eftersom det inte fanns tillräckligt bra diagnosmetoder och operationstekniker. Idag har forskningen lärt oss mycket mer.

Tack vare bättre diagnosmetoder kan vi upptäcka hjärtfel betydligt tidigare än förut, och det är en nyckelfaktor för framgångsrik behandling. Om vi kunde hitta alla allvarliga hjärtfel redan i fosterstadiet så skulle de allra flesta barn kunna räddas i framtiden. Den stora utmaningen blir då att kunna säkra livskvaliteten långsiktigt för de barn som räddas.

Annika Rydberg är forskare och barnkardiolog vid Norrlands universitetssjukhus i Umeå.

” Plötsligt kunde jag inte skriva längre.

Jag vaknade vid fyratiden på morgonen och kände mig lite konstig. Någonting var fel. Min man sa åt mig att ta det lugnt och gå omkring lite i rummet så kanske det skulle bli bättre.

Jag tänkte göra i ordning räkningarna men upptäckte att jag inte kunde skriva längre. Då insåg vi båda att det var dags att åka till sjukhuset. Vi tog en taxi. Att jag fått en stroke förstod jag inte förrän läkarna berättade det.

Vid stroke är det oerhört viktigt med snabb behandling. Tack och lov kom jag till sjukhuset i tid. Nu har jag tränat hårt och fått tillbaka min skrivförmåga, känner mig bra och kan leva ett normalt liv.

Lil, som överlevde sin stroke

Din gåva kan rädda hundratals människor.

För inte så många år sedan var stroke helt förödande för den som drabbades. Om man inte dog så blev livet efter stroke ofta ett svårt lidande med svåra och livslånga handikapp.

Det är tack vare forskningen som vi idag allt oftare kan rädda patienter till ett bra liv även efter stroke. Behandlingsmetoderna har blivit enormt mycket bättre bara de senaste åren.

Med fortsatt intensiv forskning kommer vi att kunna rädda ännu många fler människor från strokens förödande verkningar. De kommer att kunna tala bättre, röra sig bättre, orka mer, känna sig friskare och glädjas mer över allt det goda i livet. Din gåva blir ett viktigt bidrag till det arbetet.

Nils Wahlgren är forskare och överläkare vid Karolinska universitetssjukhuset i Stockholm.

” Livet har bromsat in, men det fortsätter - om än i lugnare takt.

Jag har svårt att andas normalt och blir ofta andfädd av minsta ansträngning. KOL är en gåtfull och mycket besvärlig sjukdom att leva med. Den angriper lungorna och skadar kroppens förmåga att syresätta blodet.

Nu är jag 67 år och har levt med KOL i över tjugo år. Vissa dagar mår jag bättre och andra sämre, men jag försöker vara aktiv hela tiden. Bland annat informerar jag andra om den här sjukdomen och delar med mig av mina erfarenheter.

Motion är väldigt viktigt när man har KOL, liksom att äta bra. Sjukdomen tar mycket energi och därför är det extra viktigt med ordentlig kost. Jag har också skaffat mig en bra käpp att vila mot när jag behöver pusta. Livet går vidare om än i lugnare takt.

Gunilla 67, lever med KOL

Kanske kommer vi att kunna reparera och återställa.

Förr kunde vi inte ens ställa diagnosen KOL. Idag kan vi både upptäcka och bromsa sjukdomen men det finns ännu ingen bot.

Med hjälp av ny och egenutvecklad teknik studerar vi vad som händer i de små luftvägarna i lungorna. I våra studier har vi funnit nya viktiga sjukdomsmekanismer som vi idag saknar effektiv behandling mot. Det är ett första viktigt steg i riktning mot att utveckla nya verkningsfulla behandlingar mot KOL.

Kanske, kanske kan vi hoppas att kunskapen om de små luftvägarna ska leda till en behandling som till och med kan reparera och återställa en del av den lungkapacitet som har gått förlorad.

Leif Bjermer är forskare och överläkare vid Skånes universitetssjukhus i Lund.

Vi besegrade tuberkulosen i Sverige. Nu står hjärtsjukdom på tur.

Hjärt-Lungfondens historia går tillbaka till år 1904 då tbc var den stora folksjukdomen i Sverige. Tack vare starka eldsjälar och ett masstöd från svenska folket kunde sjukdomen effektivt bekämpas genom information och bättre vård. En målmedveten forskning gav så småningom upphov till det vaccin som på allvar besegrade tuberkulosen.

Idag är hjärtsjukdom den stora folksjukdomen. Tack vare forskningens landvinningar kan vi idag rädda livet på allt fler människor som annars skulle dö i förtid. Tack vare forskningen kan vi också ge allt fler rehabilitering och fullgoda liv efter svåra sjukdomar i hjärtat, kärlen och lungorna. Forskning kring ett framtida vaccin mot hjärtinfarkt är ett av många forskningsprojekt som får stöd idag.

Genom gåvor från svenska folket bekostar Hjärt-Lungfonden en mycket stor del av den oberoende hjärtforskningen i Sverige. Den forskning som sker i Sverige kan dessutom komma människor till godo över hela världen, som när ett forskningsgenombrott leder fram till ett nytt läkemedel.

Befolkningens lunghälsa kartlades bland annat genom den skärmbildsbuss som dåvarande Svenska Nationalföreningen mot Tuberkulos körde runt i landet.

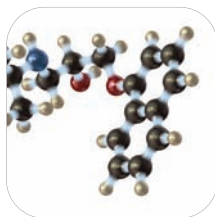
Den första implanterbara pacemakern uppfanns av läkaren och ingenjören Rune Elmquist 1958. Den har idag en helt avgörande betydelse för många hjärtpatienter och är en självklarhet i dagens vård.

När hjärt-lungmaskinen tar över hjärtats och lungomas funktioner kan kirurgerna utföra öppna hjärtoperationer. När den introducerades var det både dramatiskt och riskfyllt. Idag är användningen rutin. Forskning gör skillnad.

På 1960-talet genomfördes stora befolkningsstudier som visade att rökning och höga halter av kolesterol i blodet ökade risken att drabbas av hjärtinfarkt. Inte långt därefter insåg man att även högt blodtryck kunde räknas in bland riskfaktorer. Det är forskning som har lett fram till dagens kunskap om riskfaktorer.

Ett antal läkemedel har drastiskt förändrat vården. På 1980-talet kom först betablockerare och kalciumhämmare som behandling för högt blodtryck, därefter statiner som sänker det onda LDL-kolesterolet. Dessa läkemedel är ett resultat av experimentell forskning.

Ballongvidgning vid operation och propplösande läkemedel, trombolys, är exempel på stora forskningsframsteg vid det akuta omhändertagandet av hjärtinfarktpatienter.

Gertrudsystemet är ett avancerat diagnos- och kommunikationssystem som ger sjukhusen tillgång till landets främsta experter på barnhjärtan. Det har installerats över hela landet och har redan räddat liv. Systemet är möjligt tack vare svenska folkets gåvor till Hjärt-Lungfonden.

Gåvor från svenska folket. Vilken forskning kan få stöd?

Utan Hjärt-Lungfonden skulle mycket av den oberoende hjärtforskningen i vårt land inte kunna bedrivas. Det staten bekostar räcker inte. Tack vare gåvor från svenska folket tillförs den banbrytande hjärt-lungforskningen stora resurser.

Ändå är det bara en bråkdel av alla viktiga projekt som kan få stöd. Av alla forskningsprojekt som behöver medel beviljas bara knappt femton procent. Mer än åtta av tio projekt kan alltså inte få någon finansiering på grund av resursbrist. Din gåva är väldigt viktig och kan hjälpa oss att ändra på detta!

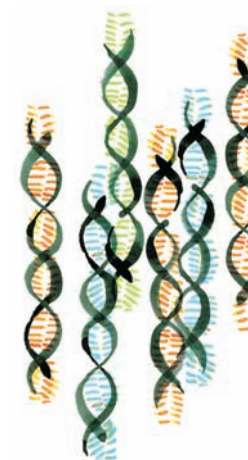
Hjärt-Lungfondens Forskningsråd bedömer ansökningar från landets forskare.

Forskarna ansöker hos Hjärt-Lungfonden om anslag till sin forskning. Ansökningarna prövas av Forskningsrådets medicinska experter som bedömer forskningens kvalitet, originalitet och betydelse. Hjärt-Lungfondens styrelse beslutar därefter vilka projekt som ska få anslag baserat på Forskningsrådets rekommendation.

Alla projekt följs upp mycket noggrant och alla resultat redovisas till Forskningsrådet. Via Hjärt-Lungfondens rapporter, vår hemsida och tidningen Forskning för hälsa kan alla givare följa vilka framsteg som görs och hur forskningsanslagen används.

Hjärt-Lungfonden är en ideell organisation med forskning i fokus.

Hjärt-Lungfonden är en oberoende ideell organisation där medlemmarna utser 50 huvudmän, som i sin tur utser en styrelse för fonden. Uppdraget är att samla in medel till forskning inom hjärt-lungområdet samt att sprida information om hjärt- och lungsjukdomar.

För att forskningen ska kunna fortsätta behövs mer pengar!

Vill du ge en fast summa varje månad?

Många som stöder Hjart-Lungfondens långsiktiga arbete gör det som månadsgivare och sätter in en summa regelbundet varje månad på fondens plusgirokonto. Det är en bra lösning både för dig som givare och för forskningen som kan beviljas fleråriga stöd. Det blir också mindre administration.

Skriv in Hjart-Lungfonden i ditt testamente.

Det är också många som skriver in Hjart-Lungfonden i sitt testamente. De avsätter kanske tio eller femton procent av sin kvarlåtenskap och visar därmed hur viktig de anser att forskningen är.

Det behöver inte vara pengar utan kan lika gärna vara till exempel värdefulla föremål, aktier, smycken eller annat.

Ett sätt för företag att ta ansvar.

För företag finns det också flera olika möjligheter att stödja Hjart-Lungfondens arbete för svensk forskning, både i utvalda satsningar och mer långsiktigt och strategiskt. Det kan ske genom en gåva, genom att bli partnerföretag eller genom att stödja våra olika kampanjer.

Granskas av Svensk insamlingskontroll.

Hjart-Lungfondens arbete kontrolleras av Svensk insamlingskontroll som granskar att vi följer de regler som gäller för insamlingsorganisationer med 90-konto i Sverige. Hjart-Lungfonden har plusgiro 90 91 92-7.

Beställ vårt informationsmaterial kostnadsfritt.

En av Hjart-Lungfondens uppgifter är att informera om och öka kunskaperna om hjärt- och lungsjukdomar. Det gör vi bland annat genom vår webbplats, i rapporter, i tryckt informationsmaterial, på föreläsningar och i vår tidning Forskning för hälsa.

Vårt omfattande informationsmaterial kan beställas kostnadsfritt.

Hjart Lungfonden

Box 5413, 114 84 Stockholm
Besöksadress: Biblioteksgatan 29
Tel 08-566 24 200, Fax 08-566 24 229
Organisationsnummer 802006-0763

Projektgrupp
Karin Myhrström, Hjart-Lungfonden
Grafisk form: Ingrid Bärndal, Konkret
Skribent: Robert Almén

Tryck: Edita 2011

Hjart-Lungfonden bildades 1904 i kampen mot tuberkulos (tbc). Idag är fondens mål att besegra hjärt- och lungsjukdomarna. Hjart-Lungfonden samlar in och fördelar pengar till forskning samt informerar om hjärt-lungsjukdom. Fonden har inga statliga bidrag utan är helt beroende av gåvor från privatpersoner och företag.

Insamlingskonto pg 90 91 92-7 och bg 909-1927
För mer information om Hjart-Lungfonden, se www.hjart-lungfonden.se

Omslag: iStockphoto • Illustrationer: sid 3, 4, 5, 6, 9: Moa Lindqvist Bartling • sid 13: Marie Åhfeldt
Foto sid 3: Márten Levin • Foto sid 4: Elin Berge • Foto sid 5: Hjart-Lungfonden
Foto sid 6: Hjart-Lungfonden • Historiska bilder sid 7: Hjart-Lungfonden
Foto på Gertrud sid 8: Anna Molander • Foto/illustration sid 2, 8, 10: iStockphoto

SVARSKORT – riv av och posta till oss redan idag!

JAG VILL BLI MÅNADSGIVARE

Som månadsgivare deltar du i vårt långsiktiga arbete att besegra hjärt- och lungsjukdomarna. Regelbundna gåvor från enskilda människor är helt avgörande för att nå målen. För forskningen innebär regelbundna gåvor att forskarna kan beviljas fleråriga stöd och det blir mindre administration för Hjärt-Lungfonden.

- Skicka mig information om att bli månadsgivare

JAG FUNDERAR PÅ ATT SKRIVA TESTAMENTE

I ett testamente kan du själv tala om hur du vill att ditt arv ska fördelas. Om du tycker forskning är viktigt så kan du skriva in Hjärt-Lungfonden i ditt testamente. Du kan exempelvis välja att ge en tavla, aktiepost eller något annat värdefullt. Du kan också välja att ge 10 procent (eller annan nivå) av värdet på din kvarlätenskap.

- Skicka mig Hjärt-Lungfondens testamentshandledning kostnadsfritt.

JAG VILL VETA MER OM HJÄRT-LUNGFONDENS ARBETE

- Jag vill ha Hjärt-Lungfondens nyhetsbrev som e-post

Namn .....

Adress .....

.....

E-post .....

Telefon .....

Riv av och posta svarskortet redan idag!
Frimärke behövs inte – portot är redan betalt.

FRANKERAS EJ
Mottagaren
betalar portot

Hjärt Lungfonden

Frisvar
Hjärt-Lungfonden
110 05 Stockholm

Din gåva gör skillnad!

Forskning är viktigt. Tack vare forskningens framsteg kan vi rädda liv.

En mycket stor del av den oberoende hjärtforskningen i Sverige bekostas av Hjärt-Lungfonden. Det är tack vare gåvor från Hjärt-Lungfondens givare som vi kan bedriva forskning på hög nivå i vårt land.

Vi hoppas att du vill vara med. Din gåva gör skillnad.

Hjärt-Lungfonden bildades 1904 i kampen mot tuberkulos (tbc). Idag är fondens mål att besegra hjärt- och lungsjukdomarna. Hjärt-Lungfonden samlar in och fördelar pengar till forskning samt informerar om hjärt-lungsjukdom. Fonden har inga statliga bidrag utan är helt beroende av gåvor från privatpersoner och företag.

Insamlingskonto pg 90 91 92 – 7 och bg 909 – 1927

För mer information om Hjärt-Lungfonden se www.hjart-lungfonden.se

Hjärt Lungfonden

Tillsammans besegrar vi hjärt-lungsjukdom